

חוברת תרגול

🗳️ אזרחות ומנהיגות צעירה

מסלול: 🔵 חט"ב · עולים חדשים

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ כיתה: _____

🧭 איך עובדים עם החוברת?

- 📖 קוראים את דף התזכורת.
- 🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים · 🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים · 🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים.
- 🔁 חזרה מסכמת ו־✅ בדיקה עצמית בסוף.
- 🎮 רוצים עוד? המשחקים באתר: noar-ezrachut-manhigut.sites.tab.bot

📖 מילון המילים החשובות

	מילה	פירוש	כתבו את המילה	בשפה שלי
💰	**תקציב**	תוכנית: כמה כסף יש ולאן הוא הולך		
🏛️	**ממשלה**	ראש הממשלה והשרים שמנהלים את המדינה		
🗳️	**הכנסת**	המקום שבו 120 נבחרים מחוקקים חוקים		
👥	**מפלגה**	קבוצה עם רעיונות דומים שמתמודדת בבחירות		
📜	**מצע**	מה המפלגה מבטיחה לעשות		
🤝	**קואליציה**	המפלגות שבממשלה		
🔎	**אופוזיציה**	המפלגות שמבקרות את הממשלה		
🗳️	**בחירות**	כשהאזרחים בוחרים את הנציגים		
🚩	**ידיעה כוזבת**	חדשות לא נכונות		
📚	**מקור**	מאיפה הגיע המידע		
🎤	**נאום**	דיבור מול קהל		
🧑‍💼	**נבחר ציבור**	אדם שהציבור בחר לייצג אותו		

📖 תזכורת – מה למדנו?

🏛️ ראש ממשלה ליום אחד – סימולטור תקציב

- 🎲 שליפת אירוע
- 💰 חולקו: 0 / 100 · נשארו: 0
- על איזה תחום היה הכי קשה לוותר? למה?

🔍 איך מזהים ידיעה כוזבת? – ארגז כלים

- 🕰️ האם הסרטון ישן?
- מחפשים תמונה מתוך הסרטון בחיפוש תמונה הפוך במנוע חיפוש – אולי הוא צולם לפני שנים או בארץ אחרת.
- ✂️ האם ערכו אותו?

⚖️ החלטה תחת לחץ – מקרים מההיסטוריה האזרחית

- ⏱️ טיימר של 90 שניות לכל החלטה (בחנ"מ – בלי טיימר)
- מה המידע שיש לנו – ומה חסר?
- מי ייפגע ומי ירוויח מכל אפשרות?

📚 ימין, שמאל ומה שביניהם – מילון מושגים מאוזן

- "ימין" ו"שמאל" הם קיצורים שמתארים עמדות – ולא אנשים טובים או רעים. במדינות שונות ובנושאים שונים הם אומרים דברים שונים. בישראל נהוג לדבר על כמה צירים:
- 🛡️ ביטחון ומדיניות חוץ
- הדגשת עוצמה ביטחונית והחזקת שטחים כערובה לביטחון; זהירות בפשרות טריטוריאליות.

🎪 המפלגה הכיתתית – לוגו, מצע ונאום

- שם וערך מוביל: בחרו ערך אחד שמנחה אתכם (שוויון? יצירתיות? סביבה? ספורט לכולם?) ושם שמבטא אותו.
- לוגו: צבע, סמל ושם – נסו במעצב שלמטה, ואז ציירו על הדף המודפס.
- מצע של 3 סעיפים: לכל סעיף – בעיה, פתרון מעשי, ואיך נדע שהצלחנו.

✉️ מכתב לנבחר/ת ציבור – פנייה מכבדת ואפקטיבית

- פרטי הנמען/ת ותואר מכבד ("לכבוד חבר/ת הכנסת...", "לכבוד ראש העירייה...").
- הנדון – שורה אחת שמסכמת את הנושא.
- מי אני – משפט אחד.

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔍 אמין או חשוד? – משחק מיון

✏️ מיינו את המילים ממאגר המילים לטבלה.

מאגר מילים: אפשר לבדוק את המקום שבו זה קרה · יש תאריך ושם של מי שכתב · הידיעה מופיעה בכמה מקורות שונים · הכתובת של האתר נראית רגילה ומוכרת · יש ציטוט עם שם של מומחה ותפקיד

🟢 מחזק אמינות	🚩 מעורר חשד

תרגיל 2: 📚 מושגים פוליטיים – משחק התאמה

✏️ כתבו ליד כל פריט את האות של בן הזוג המתאים.

פריט	האות	בן הזוג
1. קואליציה	____	א. בית הנבחרים – 120 חברים
2. אופוזיציה	____	ב. המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה
3. מצע	____	ג. המינימום כדי להיכנס לכנסת
4. הכנסת	____	ד. המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה
5. אחוז החסימה	____	ה. המפלגות שמרכיבות את הממשלה

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: 💰 חידון התקציב – מושגים ובחירות

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?

א. הכנסת ב. בית המשפט ג. ראש הממשלה לבד ד. הנשיא

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?

א. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר ב. מחיר מוצר במבצע ג. כסף שמוצאים ברחוב

ד. מס על קניות

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?

א. 50 ב. 60 ג. 80 ד. 40

4. מה זה "גירעון"?

א. כשיש עודף כסף ב. מס חדש ג. כשההוצאות גדולות מההכנסות ד. משרד ממשלתי

5. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?

א. ממסים ב. ממתנות ג. מהגרלות ד. מקנסות חניה בלבד

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק? ← התשובה: הכנסת. למה?

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"? ← התשובה: מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר. למה?

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים? ← התשובה: 60. למה?

4. מה זה "גירעון"? ← התשובה: כשההוצאות גדולות מההכנסות. למה?

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

🔁 חזרה מסכמת

שאלות מכל הנושאים – בלי להציץ בחוברת!

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?

א. הכנסת ב. ראש הממשלה לבד ג. הנשיא ד. בית המשפט

2. מה זה "גירעון"?

א. כשההוצאות גדולות מההכנסות ב. משרד ממשלתי ג. מס חדש ד. כשיש עודף כסף

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?

א. 60 ב. 50 ג. 80 ד. 40

4. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?

א. ממתנות ב. מהגרלות ג. ממסים ד. מקנסות חניה בלבד

5. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?

א. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר ב. מס על קניות ג. כסף שמוצאים ברחוב

ד. מחיר מוצר במבצע

✍️ משפט משלי

✏️ כתבו משפט אחד שמשתמש בשני הפריטים יחד.

1. הכנסת + בית הנבחרים – 120 חברים

2. מצע + המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה

3. אופוזיציה + המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה

4. קואליציה + המפלגות שמרכיבות את הממשלה

✅ בדיקה עצמית

סמנו ✔ בעמודה המתאימה:

נושא	😀 אני יודע/ת	🙂 כמעט	🤔 צריך עוד תרגול
🏛️ ראש ממשלה ליום אחד – סימולטור תקציב			
🔍 איך מזהים ידיעה כוזבת? – ארגז כלים			
⚖️ החלטה תחת לחץ – מקרים מההיסטוריה האזרחית			
📚 ימין, שמאל ומה שביניהם – מילון מושגים מאוזן			
🎪 המפלגה הכיתתית – לוגו, מצע ונאום			
✉️ מכתב לנבחר/ת ציבור – פנייה מכבדת ואפקטיבית			

💭 מה למדתי? מה עדיין קשה לי?

🔑 מפתח תשובות למורה – חט"ב · עולים חדשים

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🔍 אמין או חשוד? – משחק מיון

🟢 מחזק אמינות	🚩 מעורר חשד
אפשר לבדוק את המקום שבו זה קרה	
יש תאריך ושם של מי שכתב	
הידיעה מופיעה בכמה מקורות שונים	
הכתובת של האתר נראית רגילה ומוכרת	
יש ציטוט עם שם של מומחה ותפקיד	

תרגיל 2: 📚 מושגים פוליטיים – משחק התאמה

פריט	האות	בן הזוג
1. קואליציה	ה	א. בית הנבחרים – 120 חברים
2. אופוזיציה	ד	ב. המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה
3. מצע	ב	ג. המינימום כדי להיכנס לכנסת
4. הכנסת	א	ד. המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה
5. אחוז החסימה	ג	ה. המפלגות שמרכיבות את הממשלה

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: 💰 חידון התקציב – מושגים ובחירות

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?
✔ א. הכנסת

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?
✔ א. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?
✔ ב. 60

4. מה זה "גירעון"?
✔ ג. כשההוצאות גדולות מההכנסות

5. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?
✔ א. ממסים

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק? ← התשובה: הכנסת. למה?
💡 הממשלה מכינה, הכנסת מאשרת.

2. מה זה "עלות אלטרנטיבית"? ← התשובה: מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר. למה?
💡 אם נותנים יותר לתחום אחד – פחות נשאר לאחר.

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים? ← התשובה: 60. למה?

💡 100−20−20=60.

4. מה זה "גירעון"? ← התשובה: כשההוצאות גדולות מההכנסות. למה?

💡 גירעון = הוצאות > הכנסות.

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

🔁 חזרה מסכמת

1. מי מאשר את תקציב המדינה בחוק?

✔ א. הכנסת

2. מה זה "גירעון"?

✔ א. כשההוצאות גדולות מההכנסות

3. יש 100 יחידות. חינוך קיבל 20 וביטחון 20. כמה נשארו לשאר התחומים?

✔ א. 60

4. מאיפה מגיעה רוב ההכנסה של המדינה?

✔ ג. ממסים

5. מה זה "עלות אלטרנטיבית"?

✔ א. מה שמוותרים עליו כשבוחרים משהו אחר

✍️ משפט משלי

1. הכנסת + בית הנבחרים – 120 חברים

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. מצע + המסמך שבו מפלגה מציגה את עמדותיה

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. אופוזיציה + המפלגות שאינן בממשלה ומבקרות אותה

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

4. קואליציה + המפלגות שמרכיבות את הממשלה

💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.